

ผู้รู้ เขารู้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ขอหมายเลขบัญชีมูลนิธิครับ”

อยากทราบหมายเลขบัญชีมูลนิธิเพื่อร่วมทำบุญเผยแพร่ธรรมะครับ เพราะผมเองได้รับประโยชน์จากธรรมะที่หลวงพ่อบานเมตตาช่วยชี้แนวทางปฏิบัติธรรมที่ถูกต้องให้พ้นจากแนวทางปฏิบัติที่ทำให้หลงทาง จึงอยากเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างโอกาสเผยแพร่แนวทางที่ถูกต้อง เพื่อประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้ควรไม่ควร แล้วแต่ท่านจะเห็นสมควรครับ

ตอบ : เห็นสมควรในหัวใจที่ได้ประโยชน์นี้ เห็นไหม เรามีธรรมเป็นที่พึ่ง มีธรรมเป็นที่อาศัย ถ้ามันได้ประโยชน์จากเสียงธรรมจากมูลนิธิ ฉะนั้น อยากจะช่วยเหลือในการใช้จ่าย

ฉะนั้น สิ่งที่ยากช่วยเหลือในการใช้จ่าย อันนี้เป็นน้ำใจ ถ้าน้ำใจแล้ว เราขอใจ พอเราขอใจแล้ว เราให้อุบายใจ ถ้าเราอยากช่วยเหลืออยากจะทำเจือจาง เราอยากให้ช่วยเหลือเจือจางคนรอบข้าง ช่วยเหลือเจือจางวัดข้างเคียงที่เป็นประโยชน์ ให้ทำที่นั่นนะ

เพราะว่าไง เพราะว่ามูลนิธิของเรา เห็นไหม ไม่ใช่ทะเลาะกันนะ แต่เพราะเราเห็นสังคม สังคมเขาทำกันเหลวแหลก สังคมเขาหน้าไหว้หลังหลอก หาแต่ผลประโยชน์กันใจ ฉะนั้น เวลามูลนิธิของเรา หรือวัดสายของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาท่านประพฤติปฏิบัติ ท่านจะเอาความจริงของท่าน

นี่ก็เหมือนกัน เราทำเพื่อประโยชน์นี้ ฉะนั้น สิ่งที่เป็นประโยชน์แล้ว สาธุ เพราะว่าทำก็เพื่อประโยชน์นี้แหละ ทำเพื่อประโยชน์หัวใจของสัตว์โลก ถ้าโยมได้ประโยชน์จากธรรมะในมูลนิธิ ได้จากเสียงธรรม ให้แนวทางประพฤติปฏิบัติ ถ้ามั่นเป็นประโยชน์แล้ว เห็นไหม

เราเกิดในประเทศอันสมควรนี้ เราเกิดในประเทศอันสมควร สิ่งนี้มันเป็นมงคลชีวิตนี้ ถ้ามงคลชีวิต สิ่งใดที่เราอยากจะทำแทน ตอบแทนก็ให้ตอบแทนคนรอบข้าง ตอบแทนสิ่งที่ว่าที่ไหนเขาขาดแคลน เอาที่นั่นเลย คือจะบอกว่า ทำบุญที่ไหนก็ได้ ทำบุญที่ไหนก็ได้

อย่างมูลนิธินี้ มูลนิธิก็ชวนชวายเป็นอา ปากกัดตีนถีบทำได้ ทำของเราได้เพื่อประโยชน์ เห็นโลกเขาทำกันเหลวแหลกมาเยอะแล้ว โลกเขาทำกันเหลวแหลกมาเยอะ แล้วก็มีบัญชีต่างๆ สมัยเราอยู่กับครูบาอาจารย์ อย่างเช่นหลวงตาตอนท่านยังไม่ออกมาโครงการช่วยชาติ มีโยม

ส่งเงินมาให้ท่านนะ ที่แรกท่านยังไม่ได้สัญญา ท่านก็รับไว้ สุดท้ายแล้วท่านก็ประกาศเลย ใคร ส่งเงินมา ส่งกลับ ใครตีตราพดมา ท่านตีกลับ ไม่รับ ท่านไม่รับนะ สมัยที่ยังไม่ออกมาโครงการ ช่วยชาติฯ ส่งเงินมา ส่งกลับ ส่งกลับเลย ใครส่งอะไรมา ส่งกลับหมด ถ้าจะส่งเงินมาต้องบอก ว่าส่งมาทำอะไร แล้วได้ตกลงกันแล้วว่าท่านยอมรับให้ทำ ท่านถึงจะรับ แต่ถ้าได้มาแล้วท่าน ส่งกลับหมด เว้นไว้พอมมาโครงการช่วยชาติฯ ท่านบอกเลย คราวนี้เอาหมด ใครๆ ก็เอา เพราะว่ามันเป็นเรื่องของสาธารณะ เรื่องของประโยชน์

ไฉนก็เหมือนกัน มูลนิธิเรายังไม่ได้ทำประโยชน์มากมายขนาดนั้น มูลนิธิของเราจะ เรา ทำประโยชน์กับสังคมของเรา ฉะนั้น ใ้เรื่องที่ว่าขอบัญชี ที่ว่าเห็นสมควรไม่สมควร เรายอมรับ ไว้ ระบุไว้ไง เราเก็บตกเอาแต่บัดนี้ ขณะที่วัดนี้เขามาถวายทาน แล้วก็ต้องมาทำบุญด้วยปัจจัย ๔ เราบอกเขาประจำว่า ไม่จำเป็นนะ แม้แต่มีน้ำใจแล้วชวนชวามาถวายทาน อันนี้ก็เป็นการ หนักพอสมควรแล้ว อย่างอื่น เพราะหลวงตาท่านสอนว่า วัดไม่กวนบ้านกวนเมือง ภิกษุเราเป็น ผู้เลี้ยงง่าย ไม่กวนบ้านกวนเมือง

นี่อารมณ์มาตั้งเยอะ จะบอกว่าบัญชีไม่มี บัญชีของมูลนิธิมี บัญชีของวัดมี แล้วคนที่ พอลงในเขารู้ แล้วที่เขาโอนมา มี ไม่ใช่เราพูดมุสา พูดโกหก บอกว่าไม่มี แล้วไม่มีการโอนเงิน กันเลย ไม่มีการทำบัญชีกันเลย ไม่ใช่

มี แต่เขาทำกันเป็นภายใน ไม่ต้องการให้มันออกไปประเจิดประเจ้อ ไม่ออกไปแบบว่า เป็นการกวน เป็นการกวนบ้านกวนเมือง เป็นการทำให้ประชาชนเดือดร้อน ไม่ หลวงตาท่าน สอนมาอย่างนี้ แล้วสอนมาอย่างนี้บ๊อบ แล้วที่เขาทำกันนะ ใครทำอย่างนั้นเป็นเรื่องของเขา เราไม่เกี่ยว

ฉะนั้น พอเห็นเขาทำอย่างนั้นบ๊อบ แล้วก็แบบว่า เป็นลูกศิษย์ครูบาอาจารย์เดียวกัน เขา ทำได้ พระสงฆ์ก็ต้องทำได้ พระสงฆ์ทำอย่างนี้ ก่อนหน้านั้น ถ้าพูดอย่างนี้บ๊อบ มันก็เข้าแล้ว เข้าถึงกรณีที่ว่าเขาแถลงการณ์ มีโยมหลายคนนะ ตอนนั้นมาหาพระสงฆ์ แล้วพยายามจะดึงพระ สงฆ์ออกไปจัดการเรื่องที่เกิดขึ้น

เราบอกว่าไม่ใช่ จบแล้ว ตอนหลวงตาอยู่ เราออกไปพูด ออกไปป้องกันเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะกระทบกระเทือนกัน เราไปพูดไว้เยอะ สมัยที่หลวงตายังมีชีวิตอยู่ ทุกคนก็ฟังดี ทุกคนก็ ฟังโทษที่เราถ้อย เป็นคนที่ไม่รู้กาลเทศะ เป็นคนที่ทิ่มแทงคนอื่น เราก็พูดของเรามาตลอด พอ หลวงตาท่านล่วงไปแล้ว เราภูมิใจมากกว่า หลวงตาท่านล่วงไปแล้ว ท่านไปโดยการพลัดพราก ต้องมีความเสียใจเป็นธรรมดา แต่ถ้าท่านเสียชีวิตไปแล้ว มันจะไม่มีใครไปเกาะท่านได้ ท่านไม่ มีตัวตนให้ใครทำร้ายอีกแล้วแหละ เราก็สบายใจ ตั้งแต่นั้นมา เงียบ ไม่ยุ่งกับใคร

นี่มา มาขอรับรอง เราบอกเลย เวลาถูกพูด มึงก็ด่ากู เวลาไม่พูด มึงก็จะดิงกูไปพูด ไม่ไปเห็นใหม่ พอเวลาเรื่องความคิดของเขา เวลาว่าคนอื่นทำได้ พระสงฆ์ก็ต้องทำได้ เขามีปัญญาซึ่งกันมีการเรียไรกัน ถ้าพูดอย่างนี้ก็เท่ากับว่าหยิกเล็บก็เจ็บเนื้อ ก็ว่าพวกเดียวกันไง

ไม่ มันเรื่องของเขา แต่เรื่องของเรานะ ถ้าเขาได้ประโยชน์เราโอเค เราเห็นด้วย แต่ถ้าอยากจะช่วยเหลือเจือจางก็ช่วยเหลือเจือจางตนก่อน แล้วช่วยเหลือเจือจางคนรอบข้าง ช่วยเหลือเจือจาง สิ่งนี้ทำบุญ วัดข้างบ้าน ทำตงนั่น ทำตงนั่นไปเลย แล้วเวลาจะเข้ามาในเว็บไซต์ เข้ามาต่างๆ มาเอาประโยชน์ มาเอาประโยชน์ มาเอาแนวทาง แล้วได้ประโยชน์นั้นแค่นั้น ทำเพราะหัวใจสัตว์โลกเท่านั้น จบ

ถาม : เรื่อง “ทำอย่างไรให้พ้นทุกข์หนักที่ต้องเจอกับการพลัดพราก”

กราบนมัสการหลวงพ่อดีๆ ลุกมีคำถามอยากจะกราบเรียนถามหลวงพ่อดีๆ เพียง ๑ คำถามคะ คำถามคือ ถ้าหากต้องพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รักที่พอใจ เราจะวางใจอย่างไรไม่ให้ทุกข์หนักคะ รบกวนหลวงพ่อดีช่วยแนะอุบายวิธีการให้ลูกดีด้วยคะ

ตอบ : นี่เวลาเขาพูดว่า สัจธรรมเป็นอย่างนั้นไง ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เราเน้นย้ำอย่างนี้ประจำ เพราะว่าเราเห็นเรื่องนี้เป็นเรื่องความจริงใจ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ถ้าชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เราจะมีบุญกุศล เราจะมีบุญกุศลสิ่งต่างๆ เป็นเครื่องดำรงชีวิตไปอย่างไร แล้วถ้าเวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินะ เห็นชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด กลัวมาก กลัวว่าเราจะต้องพลัดพรากไป

เวลาหลวงตาท่านประพฤติปฏิบัติ ไปที่หนองผือ เวลาท่านเป็นโรคเสียดอก ท่านรู้เลยว่า เพราะท่านรู้ตัวท่านเอง ผู้ที่ปฏิบัติโดยที่ไม่หลงผิดนะ ท่านจะรู้ว่าตัวเองจะได้อยู่ในภูมิใดภพใด ท่านได้โสดาบันมา ท่านได้สกิทาคามีมา สกิทาคามีมาแล้วท่านติดอยู่ ๕ ปี จนคิดว่ามันเป็นนิพพาน จนหลวงปู่มันท่านชักออกมา ท่านดึงออกมา แล้วให้แนวทางต่อ ท่านก็ประพฤติปฏิบัติขึ้นไปจนได้เป็นพระอนาคามี แล้วท่านเป็นโรคเสียดอก

ท่านบอกเลยนะ ถ้ามันพ้นแล้วนะ ตายก็ไม่ว่า แต่ที่มันรู้ๆ อยู่ล่ะ ถ้าตายไปแล้วต้องไปเกิดบนพรหม ไม่อยากตายๆ พอไม่อยากตาย มันก็ติดกั๊งวลกับเรื่องความตายๆ ที่นี้ธรรมก็มาเตือน เตือนว่า ท่านเคยเป็นอย่างนี้มาไม่ใช่นะ ท่านก็เคยเจ็บไข้ได้ป่วยมาตลอด ท่านก็พิจารณามาแล้วตั้งหลายเรื่อง นี่ก็ได้ พอนี้ก็พิจารณาเป็นธรรมโอสถ พอพิจารณาเข้าไปโรคเสียดอกนี้หายหมดเลย พอหายหมดแล้วท่านก็มาภาวนาของท่านต่ออีก ๘ เดือนท่านถึงจะบรรลุนิพพาน

คือท่านก็ไม่อยากตาย ไม่อยากตายเพราะอะไร ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แต่ขอให้พ้นกิเลสก่อน ขอให้ประพฤติปฏิบัติสิ้นสุดแห่งทุกข์ แล้วถ้ามันจะตายไม่ว่า เพราะมันเป็นความจริง ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แต่ก่อนที่มันจะพลัดพราก ขอให้มันพ้นจากกิเลสไปก่อน ขอให้กิเลสมันตามตัวเราไม่ทัน ขอให้มันเป็นความจริงใจ นี่ถ้าทำได้แบบนี้จริง เป็นพระอรหันต์แล้วมันกลัวอะไร มันไม่กลัวอะไรเลย

ฉะนั้น เขาบอกว่า ถ้าคำถาม “หากเราต้องพลัดพรากจากสิ่งที่รักที่พอใจ แล้วเราจะวางใจไว้ไม่ให้ทุกข์อย่างไร”

ทุกข์มันเป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง เราก็จับตัวทุกข์นั้นนะ จับตัวทุกข์เลย เวลาทุกข์หนักๆ ถ้าชีวิตนี้มันต้องพลัดพรากเป็นที่สุด แล้วมันพลัดพรากอย่างไร ถ้ามันพลัดพราก พลัดพรากไปโดยที่เรายังมีกิเลสอยู่ เราก็ต้องเวียนว่ายตายเกิด มันก็จะกลับมาทุกข์มาอยู่อย่างนี้อีก แล้วถ้ามันจะพ้นจากทุกข์ มันจะพ้นจากทุกข์ เราก็ต้องศึกษาธรรมะ เราต้องประพฤติปฏิบัติของเรา ประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าจิตมันสงบมันก็วางได้ พอจิตสงบมันก็วางได้ อ้อ! สัจธรรมเป็นแบบนี้ เรามีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน เราทำได้มากขนาดไหน ใจความทุกข์ ความยากมันก็เบาลงๆ ใจ

ความทุกข์ความยาก ที่คำว่า “ทุกข์หนัก” อธิบายวิธีการ เราก็ศึกษาของเรา มันเป็นความสามารถของเราใจ ไม่ใช่เราศึกษาแล้วเราจะรู้เท่าทั้งหมด เราจะศึกษาแล้วเราจะพ้นจากทุกข์ไปเลย เราศึกษาแล้วเราก็ต้องประพฤติปฏิบัติ

มันเป็นคนที่มีโอกาส ในเมื่อสัจธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอย่างไร ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ สัจธรรมมันเป็นเป็นอย่างนี้ สัจธรรมมันเป็นเป็นอย่างนี้ แต่มันยังไม่ใช่เป็นของเรา เป็นของธรรมชาติ

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ธรรมะเป็นเรา เราเป็นธรรมเสียเอง “เธอจะมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” ธรรมทั้งแท่ง เอโก ธมฺโม ธรรมแท่งหนึ่งในหัวใจนั้นนะ หัวใจนั้นเป็นธรรมทั้งแท่ง มันเป็นธรรมเสียเอง อยู่ในธรรม “เธอจะมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” แล้วธรรมมันสถิตอยู่ในใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ธรรมมันสถิตในใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ มันมีธรรมทั้งแท่งแล้ว มันจะมีความทุกข์มาจากไหน มันเป็นธรรมทั้งแท่ง

แต่ตอนที่มันเป็นทุกข์อยู่เพราะมันเป็นกิเลส มันถึงได้ทุกข์ใจ ถ้ามันเป็นกิเลส มันทุกข์ เราศึกษาอย่างนี้ คิดอย่างนี้ไง ถ้าศึกษาอย่างนี้ คิดอย่างนี้ นี่เพียงแต่ว่าพอไปศึกษาแล้วว่าชีวิตนี้ต้องมีการพลัดพรากเป็นที่สุด มันก็เลยเป็นความทุกข์หนัก ความทุกข์หนัก

ก็เหมือนกับเราไปศึกษาทางการแพทย์ แล้วเราก็ก้าวจะเป็นโรคเป็นภัยๆ นี่เราเป็นหมอ
ไป แต่เราก็ก้าวเจ็บไข้ได้ป่วยตลอด เพราะอะไร เพราะการศึกษานั้นมันไปศึกษามาเป็น
วิชาชีพ แต่เวลาคนเรามันก็ต้องตาย ต้องตายเหมือนกัน หมอก็ต้องเจ็บต้องป่วยเหมือนกัน

แต่ถ้าเราจะมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริง นี่ความเป็นจริง เพราะมันหนี
จากความเจ็บไข้ได้ป่วยนั้นหมดเลย เพราะจิตมันพ้นไปแล้ว จิตมันพ้นไปแล้ว จิตมันพ้นจาก
กาย จิตมันพ้นจากจิต จิตมันพ้นจากจิต จิตมันพ้นจากอารมณ์ความรู้สึกไป

จิตมันพ้นจากกาย กายก็ธาตุ ๔ พ้นจากจิต พ้นจากจิตก็รูป เวทนา สัญญา สังขาร
วิญญาณ เกิดจากจิต เกิดจากจิตโดยธรรมชาติของจิต เห็นไหม ถ้าเรามาพิจารณาของเราตาม
ความเป็นจริง เวลามันถึง เห็นไหม ชั้นที่ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้นที่ ๕ ชั้นที่ ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์
ไม่ใช่ชั้นที่ ๕ มันทิ้งไปเป็นโสดาบัน ถ้ามันทิ้งความอุปาทานการยึดมั่นในชั้นที่ ๕ นั้น มันก็เป็น
พระสกิทาคามี ถ้ามันทิ้งไปถึง ปฏิษะกามราคะ ปฏิษะกามราคะ ปฏิษะคือข้อมมูล ชั้นที่อันละเอียด
ไป ชั้นที่อย่างละเอียด

เขาบอกว่า “เป็นพระโสดาบัน ชั้นที่ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้นที่ ๕ พอทิ้งแล้วจะไม่มีชั้นที่
๕”

มันมีตลอด มีตลอด จนเป็นพระอรหันต์ยังมีเลย พอเป็นพระอรหันต์ ทิ้งหมดแล้ว แม้แต่
ทิ้งตัวจิตด้วย แต่สุภาทิเสสนิพพาน ภาว หนเว ปรุญจกฺขนฺธา ชั้นที่ภาวระ เป็นภาวระเพราะ
เราจะใช้จะสอยมันไป เป็นภาวระเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเทศนาว่าการไป จะ
เทศนาว่าการมันก็ใช้ชั้นที่นี้แหละ แต่ชั้นที่นี้ชั้นที่มันไม่มีมารไป ไม่มีมาร ไม่ใช่ชั้นที่มาร มันเป็น
ภาวระ มันเป็นเรื่องที่เหลืออยู่ เป็นเศษส่วนที่มีอยู่ เห็นไหม ถ้ามันทิ้งขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน พอมันทิ้งขึ้นไป ทิ้งทั้งกายและใจ โอ้ย! หัวใจก็ต้องทิ้ง ทิ้งหมดเลย เวลาทิ้ง
ขึ้นมา ธาตุ ๔ และชั้นที่ ๕ พอชั้นที่ ๕ มันทิ้งไปแล้ว ถ้าทิ้งไปแล้ว นี่ธรรมทั้งแท่งอันนั้น อันนี้มัน
หนีทัน เห็นไหม พอมันทิ้งหมดเลย มันสละทิ้งหมดเลย มันเป็นอิสระในธรรมทั้งแท่ง “เธอจะมี
ธรรมเป็นที่พึ่งเกิด”

ที่นี้เขาบอกว่า “จะทำอย่างไร เพราะมันทุกข์ใจมาก”

มันทุกข์ใจจนคิดว่า “อ้อ! งานมันใหญ่มากนะ” ถ้าเราประพฤติปฏิบัติใหม่ “โอ้โฮ! คน
อย่างเราหรือจะสิ้นกิเลส” มันไม่กล้าขยับนะ “คนอย่างเราจะเป็นพระอรหันต์”

เออ! คนอย่างเรานี่แหละ คนทุกข์ๆ ยากๆ นี่แหละ เพราะอะไร เพราะสิ่งที่มันเป็น มัน
ไม่ใช่เป็นที่คน มันเป็นที่หัวใจดวงนั้น หัวใจดวงนั้น ดุสิ เกิดมาเป็นทุกขะเห็นใจเป็นพระอรหันต์

ได้ เกิดมาเป็นเศรษฐีกลุ่มที่ต่างๆ เวลาเขาบวชปฏิบัติแล้วเขาเป็นพระอรหันต์ได้ เกิดเป็น กษัตริย์ เขามาบวชแล้วเขาเป็นพระอรหันต์ได้

ไอ้คนทุกข์ๆ ยากๆ นี่แหละ แต่ถ้ามันมีสติ มีศรัทธามีความเชื่อของมัน มีการกระทำของมันนะ มันเกิดมรรคเกิดผล เกิดสัจจะความจริง มันเป็นตรงนั้น มันเป็นตรงที่มรรคมันเกิด ตรงที่ศีล สมาธิ ปัญญา มันเกิด มันไม่ใช่เป็นคนคนใดทั้งสิ้น

ถ้าคนไม่ทำอะไรเลยมันก็เป็นคนอยู่นั้นแหละ แต่ถ้าเป็นคนที่ทำ คนก็คือคน แต่มรรคมันเกิด มรรคก็คือมรรค มรรคคือศีล สมาธิ ปัญญาที่เกิดในใจใจ ที่เกิดขึ้นมาจากการกระทำอันนั้นแหละ อันนั้นแหละที่มันเป็นขึ้นมา เป็นตรงนั้น ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผลไง ถ้าศาสนาไหนมันมีมรรค

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราทุกข์มาก จะบอกว่า ทุกข์เพราะไปรู้อะไร ทุกข์เพราะศึกษาธรรมะ ไร ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด สิ่งที่เป็นที่รักที่พอใจต้องพลัดพรากหมด ก็เลยทุกข์ใหญ่เลย

เขาศึกษามาให้เป็นแนวทาง ศึกษามาให้เรารู้เท่า แล้วเราประพฤติปฏิบัติ แต่พอศึกษา มาแล้วมันยิ่งกลัว ศึกษามาแล้วมันยิ่งน่ากลัว ศึกษามาแล้วมันยิ่งทำให้บีบคั้นเราอีก ไอ้โฮ! เรา มารู้หมดเลยที่เราเป็นอะไรๆ ยิ่งกลัวมากใหญ่เลย

แต่ถ้าเราศึกษามา ไซ้ มันเป็นเรื่องที่น่ากลัว แต่สิ่งที่น่ากลัว มันน่ากลัวในความคิดของเราเองนี่แหละ แต่ถ้ามันน่ากลัวแล้วเราก็ต้องพิจารณาเปลี่ยนแปลงให้มันเป็นสิ่งที่น่ารัก ถ้าเกิด เป็นศีล สมาธิ ปัญญา เป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา เป็นสิ่งที่น่ารัก เป็นสิ่งที่น่ารักเพราะอะไร เพราะว่าถ้ามันทำขึ้นมาได้จริง พอมันสิ่งๆ ที่ทำขึ้นมาได้จริงในใจของเรา ไอ้โฮ! มันมหัศจรรย์นะ ไอ้โฮ! มนุษย์คนหนึ่งทำได้ขนาดนี้เขี้ยวหรือ มนุษย์คนหนึ่ง เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ เทวดา อินทร์ พรหมส่งข่าวเป็นชั้นๆ ขึ้นไปเลยนะ ไอ้โฮ! ภูมิอกภูมิใจ มรรคมันเกิดแล้ว มันมีสัจจะแล้ว มันเหมือนคนป่วยมา แต่ไหนแต่ไร ไม่มียาเลย คราวนี้มีอริยสัจเกิดแล้ว ยาเกิดแล้ว ธรรมะเกิดแล้ว ไอ้โฮ! ภูมิใจกัน มหาศาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ เทวดาสำเร็จเป็นพระอรหันต์เป็นแสน เป็นล้าน นี่เขาภูมิใจๆ แต่เราไม่เห็นนะ เราเป็นชาวพุทธ วัดเต็มทั่วประเทศไทยเลย เดินไม่พ้น วัดเลย แต่ไม่รู้ที่วัดเขาทำอะไรกัน นี่กบเผือกอบัวไง

ถ้าเราศึกษาแล้วเราเอาสิ่งนี้มาเป็นคติธรรมของเรา มาประพฤติปฏิบัติของเรา มาเป็นความจริงของเรา

เขาว่า จะวางใจอย่างไรไม่ให้มันทุกข์ใจ

ไม่ให้มันทุกข์ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ทุกข์ควรกำหนด เพราะมันเป็นความทุกข์ ทั้งนั้นนะ ความทุกข์เพราะอะไร เพราะความทุกข์มันทนไว้ไม่ได้ สิ่งที่เราทนไม่ได้ สิ่งทุกข์คือ สิ่งที่เราทนไม่ไหว มันเป็นความทุกข์ แล้วมันมีอะไรที่เราจะทนได้ละ นั่งอยู่อย่างเดียวกันไม่ได้ นอนอยู่อย่างเดียวกันไม่ได้ ยืนอยู่อย่างเดียวกันไม่ได้ เดินอยู่อย่างเดียวกันไม่ได้ เราต้องเปลี่ยนอิริยาบถ ตลอด ความคิด เดียวก็คิดสุขคิดทุกข์ เดียวก็คิดกันมาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นี่ไง ทุกข์มัน คือสิ่งที่ทนไม่ได้ แล้วมันมีอะไรทนได้ในชีวิตนี้ มันมีอะไรทนได้ที่มันทนอยู่ได้เพราะมันมีกิริยาไ้มันเคลื่อนไหวตลอดไป เปลี่ยนแปลงตลอด ทนไว้ไม่ได้ มันก็แก้ไขในตัวมันเองโดยธรรมชาติ แต่เราไม่รู้

ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ เพราะควรละความพอใจไม่พอใจนี้ แล้วมันเกิดนิโรธ เกิดนิโรธคือการดับทุกข์ทั้งหมด ดับทุกข์เพราะอะไร ดับทุกข์เพราะมรรค ถ้ามีมรรคจริง มันก็ดับได้จริง ดับได้จริง มันก็ดับโดยอกุปปรกรรม คือมันคงที่ตายตัว ไม่กลับมาออกย้อน แต่ถ้ามันยังไม่ถึงที่สุดนะ มันยังไม่เป็นอกุปปรกรรม มันก็เปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลง สรรพสิ่งในโลกเป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจังทั้งหมด ไม่มีอะไรคงที่เลย มันเคลื่อนไหว มันถึงเป็นอนิจจัง เพราะเป็นอนิจจังมันถึงเป็นทุกข์ แล้วเป็นทุกข์มันถึงเป็นอนัตตา แล้วเราจะไปทำให้มันเคลื่อนไหวทำไม ก็มันทุกข์อยู่นี่ เราถึงต้องนั่งสมาธิ เราถึงต้องมาเดินจงกรมไป

ของที่เคลื่อนไหวอยู่นั้นไม่เห็นใช่ไหม ต้องให้มันนิ่ง ถ้าจิตมันนิ่ง ที่มันเคลื่อนไหวอยู่นั้น เคลื่อนไหวโดยสามัญสำนึก เคลื่อนไหวโดยความเป็นมนุษย์ เคลื่อนไหวโดยธรรมชาติของมัน แต่ถ้าเราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทางสองส่วนไม่ควรเสพ อัตตกิลมถานุโยคคือ ความทุกข์เปล่าๆ อยู่นี่ ทุกข์ที่ไม่ประพฤติปฏิบัติ ทุกข์อยู่โดยธรรมชาติของมัน แล้วเกิดกามสุขัลลิกานุโยค ความหลงผิด หลงผิดว่าชีวิตนี้มีความสุข ชีวิตนี้มีแต่ความรื่นเริง มันเป็นทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ

ไม่ควรเสพ เสพอย่างไร เสพก็ทำความสงบของใจไป เสพว่าเราไม่เสพทางสองส่วนนั้น เราจะไปเสพทางสายกลาง ทางที่เป็นความเป็นธรรม ทางที่เป็นความพอดี เราออกจากโลกไปโลกเขาติดกันทางสองส่วนนี้ เราจะออกสู่ธรรมอยู่ตรงกลาง ตรงความพอดี ความสมดุล ถ้าสมดุล มันประพฤติปฏิบัติขึ้นไปมันก็รู้ก็เห็น ถ้ารู้เห็น นี่ไง

“จะวางใจอย่างไรถ้ามันทุกข์มาก ทุกข์มาก”

ศึกษามาเพื่อปฏิบัติ ถ้าเราศึกษาแล้วเรารู้เท่าทันมัน แล้วจะปฏิบัติอย่างที่พูดนี้ หัดปฏิบัติ งานทางโลกเราก็ขวนขวายทำหน้าที่การงานของเรา มีเวลาว่าง คนเรามีเวลาว่าง เวลา

กินเวลานอนยังมีเวลา ถ้ามีเวลาว่างนะ หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โธ มารู้เท่าทันตนเอง ถ้ารู้เท่าทันตนเอง จิตมันสงบแล้ว เดี่ยวจิตนี้มันยกขึ้นสู่วิปัสสนา

สิ่งที่เรารู้ว่ามันทุกข์มันยาก ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ด้วยนิโรธคือการดับทุกข์ ด้วยมรรคด้วยผลนะ มรรคผลเริ่มต้นทำขึ้นมาก็ทุกข์ ฝึกๆ ความทุกข์ ฝึกๆ การฝึกหัดมันก็เรื่องธรรมดา ปุถุชน กัลยาณปุถุชน แล้วก็โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล บุคคล ๔ คู่ มันจะพัฒนาการของมันขึ้นไป จิตมันจะพัฒนาการได้ถ้าเราฝึกหัดกระทำของเรา ถ้าฝึกหัดทำ เห็นไหม

ที่มันทุกข์หนักๆ ทุกข์หนักโดยที่เขาปิดหูปิดตา คนทั้งโลกเหมือนเราหมดเลย เหมือนผู้ถาม ทุกข์เหมือนกันทั้งนั้นนะ แต่เขาปิดหูปิดตา เขาไม่คิดถึงมันไง เขาคิดถึงแต่ความสุขของเขา เขาคิดแต่ทางโลกของเขา แต่มันก็ทุกข์อย่างนี้ ความจริงมันก็เป็นอย่างนี้ แต่เขาไม่คิดถึงความจริง เขาคิดแต่อารมณ์ของเขา เขาก็เลยมีความสุข

ไอ้เราก็มอง “เออ! โลกนี้ใครๆ ก็มีความสุข มันจะมีความสุขอยู่ที่เราคนเดียว” เวลามันน้อยใจนะ “โลกนี้เขามีความสุขหมดเลย เราคนเดียวนี่แหละที่ทุกข์อยู่คนเดียว”

ไอ้คนที่พูดอย่างนี้เพราะมันมีสติปัญญา มันคิดได้ ไอ้คนคิดไม่ได้มันยังทุกข์อยู่นั้นนะ ทั้งๆ ที่มันก็ทุกข์เหมือนเรานี่แหละ แต่เขาคิดไม่ได้ เขาคิดไม่ได้ เขาคิดไม่เป็น เขาก็เลยทุกข์อยู่นั้น เขาก็เลยหลงผิดอยู่นั้น แต่ของเรา เราคิดได้ เราถึงมีความสุขๆ ใจ ถ้าเรามีความสุข เราคิดได้แล้วเราก็ฝึกหัดของเรา เราปฏิบัติของเรา

ทางสายกลางๆ ความสมดุลงที่เราจะออกจากทุกข์นี้ไง ถ้าออกจากทุกข์ได้ ที่นี้การออกจากทุกข์ ความเวียนวายเป็นผลของวิภูฏะ มันยังให้ผลกับชีวิตขนาดนั้น แล้วเวลาเราประพฤติปฏิบัติ เราจะพ้นจากวิภูฏะ คือเราจะไม่เกิดไม่ตายอีก

คนที่เวียนวายเป็นตายเกิดเขาทำความดีความชั่วมามันถึงมาเกิดอย่างนั้น แล้วเราจะสร้างคุณงามความดีที่พ้นจากการไม่เกิด มันจะต้องขวนขวาย ต้องมีการกระทำมากกว่านั้น ต้องเข้มแข็งกว่านั้น ต้องเข้มขัน ต้องมีสติปัญญา มันถึงจะพ้นจากทุกข์อย่างนั้นได้ ฉะนั้น ถ้าเราทำจริงๆ แล้ว เราจะต้องมีสัจย์ มีสัจจะ แล้วเราพยายามทำของเรา

แล้วที่ว่า จะวางใจอย่างไรให้พ้นจากทุกข์ใจ

ถ้าวางใจให้พ้นจากทุกข์ มันต้องประพฤติปฏิบัติ มันต้องหาทางออก ถ้าไม่อย่างนั้น เวลาเรารู้เท่าแล้วเราเปิดหูเปิดตา แล้วถ้าเราไม่เท่าทันกิเลสนะ เดี่ยวกิเลสมาที่มมาต่านะ ยิ่งกว่านี้อีก

ยิ่งกว่านี้ หมายความว่า บางคนไม่มีทางออก เขาฆ่าตัวตาย ว่าอย่างนั้นนะ เวลาไม่มีทางไป มันฆ่าตัวตาย มันทำร้ายตัวเองเลย นี่มันจะร้ายกว่านั้นอีก แต่ที่มันทุกข์ แต่ไม่ทำร้าย เราจะแก้ไข เราไม่ใช่ทำร้ายตัวเอง เราจะแก้ไข แก้ไขอย่างนี้ อย่าให้กิเลสมันเสียม อย่าให้กิเลสมันสวมรอย คิดอะไรได้แล้วกิเลสมันจะเสียมมันจะสวมรอย แล้วมันจะทุกข์มาก ฉะนั้น เราเอาทุกข์แค่นี้ ทุกข์พอที่ความพอใจของเรา จบ

ถาม : เรื่อง “ดับแล้วเหลืออะไร”

เคยฟังธรรมะของหลวงปู่ ถามว่าดับแล้วเหลืออะไร แต่ไม่รู้ว่าจะฟังจากตรงไหน ตอบว่า ดับไม่เหลือ ถูกไหมคะ ตอนนั้นก็ฟังธรรมของหลวงปู่ตลอด ความสงสัยเริ่มน้อยลง เว็บไซต์ของหลวงปู่มีประโยชน์จริงๆ

ตอบ : อันนั้นนะ ถ้ามีประโยชน์จริงๆ มันก็มีประโยชน์เพื่อให้คนมีสติมีปัญญาไง มีประโยชน์จริงๆ เห็นไหม ยังถามมาว่า “ตอบว่าดับแล้วไม่เหลือ”

ตอบอะไร ใ้คำถามแบบนี้มันเป็นผู้รู้ เวลาวงกรรมฐาน ครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาครูบาอาจารย์เราทำสนทนาธรรมกัน ท่านให้ตอบคำเดียว ไม่ต้องตอบเยิ่นเย้อ ตอบไปไหนมา สรวลสองศอก แหม! ปัญญาเยอะ ฟุ้งเพ้อ ตอบทีหนึ่ง ๕ ชั่วโมง ท่านถามคำเดียว ตอบคำเดียวเท่านั้นนะ

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า ดับแล้วเหลืออะไร

เวลาครูบาอาจารย์ท่านถาม นี่เราโดนถามเอง เราโดนถามจากหลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่เจี๊ยะเป็นคนถามเราเอง เวลาพิจารณาไปแล้ว ชั้นท์ ๕ ก็ดับ นุ่นดับ ท่านถามว่าเหลืออะไร ดับแล้วมีอะไรเหลือ

ไปไม่เป็นหรอก ดับแล้วมีอะไรเหลือ เหลืออากาศใจ เหลือไม่รู้ใจ

แต่ถ้าความจริง ดับแล้วเหลืออะไร ดับแล้ว เวลาพิจารณาไปแล้ว มันมีอะไร มันเหลืออะไร ผลตอบรับมันเป็นอย่างไร

ไ้จะบอกว่า ผู้รู้ เขารู้ แต่ไ้เวลานี้เวลาพูด ผู้ที่เป็นนักปราชญ์ ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นความจริง เวลาทำสนทนาธรรมกัน มันสนทนาธรรมเพื่อประโยชน์ แล้วเพื่อประโยชน์ คนรู้ใจ ที่เวลาหลงตาขึ้นไปหาหลวงปู่แหวน ท่านก็เห็นว่าหลวงปู่แหวนเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่น แล้วทำไม “เราสู้ เราสู้” ก็สงสัย ก็ขึ้นไปดูไ้ ขึ้นไปดูก็ขึ้นไปถาม

เวลาท่านตอบมา “มหา มีอะไรคัดค้านว่ามาเลย มีอะไรคัดค้านมา”

“กระผมไม่คัดค้านแล้ว กระผมหาฟังธรรมะแบบนี้ กระผมจะหาสังฆกรรมอย่างนี้” เข้ามา แสวงหาธรรมกับหลวงปู่แหวน นี่ไง คนจริงกับคนจริง แล้วหลวงตาท่านยังมาพูดทีหลังบอกว่า ถ้าไม่รู้ก็ถามไม่ได้ เราจะถามปัญหาอะไรให้ท่านตอบ

คูลี คนไปหาหลวงปู่แหวน โอ้โฮ! มีดฟ้ามั่วดินเลย ไม่ต้องถามอะไรเลย รับแจกเหรียญ เหรียญคนละเหรียญ โอ้โฮ! ปลื้มใจ กราบแล้วกราบอีก เขาไม่รู้เรื่องอะไรเลย เขาไปเอาเหรียญ กันนะ

ไม่รู้ถามไม่ได้ ไม่รู้ไง ไม่รู้ถึงธรรมะ รู้แต่เหรียญ รู้แต่เครื่องมงคล ของมงคล แต่ไม่รู้ที่ ธรรมะคืออะไร ไม่รู้ถามไม่ได้ แล้วคนถามถ้าถามจริง ถ้าไม่เป็นก็ตอบไม่ได้อีกเหมือนกัน

ไอ้นี้ก็เหมือนกัน เวลาหลวงปู่เจี๊ยะท่านถามเรา เวลาพิจารณาขั้นที่ พิจารณาต่างๆ แล้ว มันเหลืออะไรล่ะ

จริงๆ แล้วใครเป็นคนทำงานล่ะ จิตเป็นคนทำงาน จิตเป็นคนทำงาน จิตทำงานเรื่อง อะไรล่ะ แล้วทำงานเสร็จแล้ว งานมันเสร็จไหม เสร็จแล้วมันเหลืออะไรล่ะ มันเหลืออะไร มัน เป็นอะไรมันถึงเหลือ มันเป็นอย่างไรมันถึงไม่เหลือ มันเป็นอย่างไรมันถึงถล่ำทะลู่ทะลวงไป

นี่ไง ที่พูดนี้ เวลาเราพูดว่าดับแล้วเหลืออะไร เพราะนี่มันเป็นข้อเท็จจริง มันเป็นเรื่อง อริยสัจ ทางโลกเดี๋ยวนี้มันแบบว่าสามะเลเทเมา คำพูดพูดไป เวลาเขาพูดถึงธรรมะกันนะ เวลา ถามธรรมะกัน เวลาบอก “ดับแล้วเหลืออะไร”

“ยังมีดับอีกหรือ ท่านยังติดอยู่อย่างนี้อีกหรือ มันยังมีเหลืออีกหรือ คู้ย! มันไม่มีอะไรเลย มันดับหมดเลย มันว่างหมดเลย ท่านยังติดอยู่ที่นี่ คู้ย! พวกนี้ภาวนาไม่เก่ง เป็นวงการภาวนาที่ หลอกหลวง เขาไม่มีอะไรเลย เขาดับหมดเลย”

ไปเจอคารมอย่างนั้นก็ติดอีก คือเขามันขี้ลายนี่ เขาไม่มีสังขจะอะไรเลย แต่เขาใช้โวหาร นะ เวลาเขาพูดธรรมะกัน เขาแสวงหาธรรมะกันนะ “คู้ย! พวกท่านยังติดกันอยู่อีกหรือ เขาไม่มี อะไรเลย ว่างหมด โลกนี้เป็นความว่าง มันไม่มีอะไรเลย”

โอ้ย! พวกเรากำลังนะ “โอ้โฮ! พวกเรายังปฏิบัติได้ๆ เนาะ เขาปฏิบัติกันสุดยอดเลย เขา ไม่มีอะไรเลย เขาไม่ติดไม่ข้องอะไรเลย โอ้โฮ! เขาตัวเขียวๆ ลอยมาเทวดาเลย” นี่มันไม่มีเหตุมี ผล โลกมันเป็นกันแบบนี้

ฉะนั้น ที่ว่าครูบาอาจารย์เรา **ธมฺมสากัจฉา เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ** ครูบาอาจารย์ที่ท่าน เป็นธรรม ผู้รู้ท่านมี ถ้าผู้รู้ท่านรู้จริงอยู่แล้ว คำว่า “รู้จริงอยู่แล้ว” มันก็รู้ที่อยู่ในหัวใจเต็มหัวใจ ถ้ารู้

เต็มหัวใจแล้ว เวลาจากใจดวงหนึ่งสู่อีกดวงหนึ่ง ครูบาอาจารย์เวลาท่านคุยธรรมะ ท่านสนทนาธรรมกับลูกศิษย์ แล้วลูกศิษย์มีคุณธรรมแค่ไหน ลูกศิษย์มันมีจริงแค่ไหน

คูสิ เวลาหลวงตากับหลวงปู่มันท่านพูดประจำ “สั่งสอนมาตลอดนะ สั่งสอนลูกศิษย์ลูกหามาตลอดเลย มันไม่มีใครเอาธรรมะมาคุยให้ฟังบ้างเลย ที่สั่งสอนมานี้มันเป็นประโยชน์บ้างหรือไม่ ถ้ามันเป็นประโยชน์อยู่บ้าง ใครที่มันใช้ประโยชน์ มันเก็บประโยชน์นะ มันภาวนา มันได้สมาธิ มันได้ปัญญา มันไม่มาคุยให้เราฟังเลยบ้างวะ มันไม่เคยถามปัญหาเราเลย”

ครูบาอาจารย์ ไ้อ้โฮ! ท่านรอนะ รอให้พวกเราไปฝึกหัดงาน พอฝึกหัดแล้วงานมันติด พองานมันติดก็จะมาถามท่านว่า งานนี้ทำอย่างไร แก้ไขอย่างไร

แล้วท่านก็รออยู่ แสดงว่าไอ้พวกนี้มันไม่ทำงาน มันไม่มีงานทำ มันทำงานไม่เป็น มันไม่เคยทำอะไรเป็นอุปสรรคเลยหรือ ถ้าเป็นอุปสรรค ครูบาอาจารย์ท่านจะรออย่างนี้ “เวลาสั่งเวลาสอนไป เราก็สั่งสอนมาตั้งมากมาย เรารออยู่ที่นี่ ใครปฏิบัติแล้วมันเหตุ มีการติดขัดอย่างไรก็มาหา จะได้ช่วยกันแก้ไข” นี่ครูบาอาจารย์เป็นจริง มันต้องมีดี ไม่มี มันจะพัฒนาขึ้นมาได้อย่างไร ปุ่ฤษุน กัลยาณปุ่ฤษุน เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป

ไ้อ้โฮ! เวลาพูดธรรมะนะ “อู้อ้อ! พวกท่านยังติดอยู่อีกหรือ”

แสดงว่าเอ็งชาวสะอาดใจใหม่ ที่โลกเขาขัดแย้งกันนะ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส เพราะจิตเดิมแท้เป็นพระอรหันต์ ไ้อ้โฮ! เขาแบ่งเป็นสองฝ่ายนะ ฝ่ายหนึ่งว่าไ้อ้จิตใสๆ ไ้อ้จิตสว่างไสว นั่นนะคือนิพพาน ไ้อ้อีกฝ่ายหนึ่งก็ถือว่ามันยังไม่ใช่นิพพาน เกียกกันอยู่อย่างนั้นนะ มีอยู่ช่วงหนึ่งในสังคมไทยแบ่งเป็นสองฝ่ายแล้วเกียกกันว่า จิตเดิมแท้ที่จิตส่องใสนั่นเป็นพระอรหันต์

เวลาหลวงตาท่านพูด จิตส่องใสนั่นคือตัวอวิชชา นี่แหละ ฐิติจิตเลยนะ นั่นแหละต้นขั้วของกิเลสเลย เห็นไหม จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้น ถ้าใครทำไปถึงตรงนั้นแล้ว ถ้าวิปัสสนาต่อเนื่องไป ตัวนั้นมันจะข้ามพ้นไป ข้ามพ้นจากกิเลสไป นี่คนรู้จริง

ทำไมถึงข้ามพ้นล่ะ

ก็มันมีเป็นขั้นเป็นตอนมาไง ชันท์ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันท์ ๕ ชันท์ ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชันท์ ๕ โสดาบัน เห็นไหม ถ้าสั่งโยชน์ สกิทาคามี ปฏิษะกามราคะ เป็นพระอนาคามี แล้วรูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา สั่งโยชน์อันละเอียด ถ้ามันละมันได้ มันพิจารณาของมันได้ มันถึงของมันได้ มันถึงเป็นพระอรหันต์ นี่ไง เรามีขั้นมีตอน เรามีเหตุมีผลเป็นขั้นเป็นตอน

“ไอ้โฮ! พวกท่านนี่ยังติดกันอยู่เลยหรือ สิ่งโยชน์ไม่มี สิ่งโยชน์มันเป็นสมมุติ ของฉันไม่มีอะไรเลย ไม่ยึดติดอะไรทั้งสิ้น โลกนี้เป็นสักแต่ว่า ว่างหมด”...บ๊อบบอกแต่อย่างนั้นนะเออ

แล้วเวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงขึ้นมา ท่านจะเป็นจริงของท่าน ผู้รู้ เขารู้ แล้วผู้รู้กับผู้รู้ เขาคูด้วยกัน นักปราชญ์กับนักปราชญ์เขาคูด้วยกัน นักปราชญ์ราชบัณฑิตเวลาเขาทำประโยชน์เป็นประโยชน์อย่างนั้น นี่พูดถึงว่า ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงใจ

ฉะนั้นถึงบอกว่า เวลาเขาบอกว่า “ฟังธรรมะหลวงพ่อดั้งแต่ตอนไหนก็ไม่รู้ ถามว่าดับแล้วเหลืออะไร”

ไอ้ที่เราถามเอง เพราะเราโดนถามมาแล้ว เราโดนหลวงปู่เจี๊ยะถามมา ถามมาแล้ว เราก็ตอบหลวงปู่เจี๊ยะของเราไปแล้ว ไอ้นี้ก็เหมือนกัน เวลาใครมาถามเหตุมีผลอะไร แล้วมันมีอะไรละ มันต้องบอกมาสิ ในมงคลชีวิต สิ่งที่เป็นมงคลชีวิต การสนทนาธรรม สนทนาธรรมมันมีอะไร มันเหลืออะไรละ เวลามันเป็นอย่างไรก็บอกมาสิ มันไม่มีอะไรสิ่งใดเลย

ฉะนั้น เขาตอบว่า “ดับแล้วไม่เหลือ ถูกไหมคะ”

มันก็ไปเป็นสมาชิกของเขาไป “ติดอยู่นะ มันไม่มีอะไรเลย พวกท่านยังติดอยู่เลย ยังพูดธรรมะ เขาไม่ติดไม่ข้อง ว่างหมดเลย สักแต่ว่าทั้งหมด”...มันเป็นสิ่งที่ตัวเองก็ทำไม่ได้ แล้วตัวเองก็ไม่รู้สิ่งใด แต่มันใช้โวหารไป

แล้วต่อไปนี่ต่อไปในอนาคต เวลาที่คนไม่เชื่อในพระพุทธศาสนาก็พูดว่าศาสนาเป็นลูกตุ้มสังคม เป็นที่อยู่กับสังคม เกาะกินสังคมไปอย่างนั้นนะ แต่เวลาถ้าเขาเชื่อขึ้นมา ผู้ที่มาสวดหาผลประโยชน์ ไอ้พวกที่มันมีปฏิภาณใช้โวหาร ดุสิต ในทางศิลป์ ผู้ที่มีโวหาร ในปัจจุบัน เขามีโวหารของเขา

ไอ้นี้ก็เหมือนกัน เวลาที่มีโวหารขึ้นมา พูดตีหน้าตาย ไอ้พวกเราเป็นเหยื่อทั้งนั้นเลย นี่พูดถึงว่าผู้ไม่รู้ ในเมื่อสังคมเขามีศรัทธามีความเชื่อของเขา มีครูบาอาจารย์ที่ได้จริงขึ้นมา เขาก็มาสวดหาผลประโยชน์จากสังคมนั้น

แต่สังคมนีเกิดมาจากไหนละ มันเกิดมาจากครูบาอาจารย์ที่ท่านทำของท่านจนสังคมเขาเชื่อถือใช้ไหม แล้วถ้าท่านทำของท่าน ท่านก็ต้องมีที่มาที่ไป ถ้ามีที่มาที่ไป ดับแล้วเหลืออะไร เวลาพิจารณาไปแล้ว สมมุจเฉทปะทาน ขาดไปแล้วมันเหลืออะไร ขาดแล้วมันมีอะไร อะไร มันยังเหลืออยู่ อะไรที่มันสลัดทิ้งไปแล้ว อะไรที่มันทรงตัวอยู่ เห็นไหม

เวลาหลวงตาท่านเทศน์ พิจารณากาย กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ กายก็แยก เป็นส่วนหนึ่ง จิตแยกเป็นส่วนหนึ่ง ทุกข์แยกเป็นส่วนหนึ่ง จิตมันรวมลงแยกเป็น ๓ ทวีปเลย กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ แล้วเหลืออะไร

ไอ้เวลามันตอบมันไม่มีหรอก “กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ อู๋! มันขาดหมดเลย”...ซี้ลยน้ำ

มันขาดไปไหน อะไรขาด ใครเป็นคนทำให้มันขาด แล้วใครเป็นคนรู้ว่ามันขาด แล้วใคร เป็นคนรับผลนั้น ใครเป็นคนรับผลนั้น

เพราะมันไม่มีจุดยื่น พอไม่มีจุดยื่นปั๊บ ถ้าใครหัดภาวนาซี้ลยน้ำ เวลาถ้าจิตมันดี มันก็ ว่ามันดี แล้วเดียวเวลามันเสื่อมแล้ว โสดาบันเสื่อมหมด โสดาบันก็ไม่มี โสดาบันเดียวออกไป สละลาเพศไปหมดคนะ โสดาบัน

เพราะมันกายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ แล้วจิตรวมลง นี่จุดยื่น สิ่งที่มีมันเป็นจริง แล้วเป็นจริงเป็นอย่างไรละ ตอบไม่ได้หรอก ไม่มีใครตอบได้ ไม่มีใครตอบได้ มันถึงเป็นการ ภาวนาโกหก ไอ้ที่ตอบไม่ได้ ตอบไม่ได้คือการภาวนาโกหก ถ้าเป็นการภาวนาจริง เห็นผล ตามความเป็นจริง ตอบได้ชัดๆ ตอบได้ตามความเป็นจริง

ฉะนั้นบอกว่า “ดับแล้วไม่เหลืออะไรเลย”

ไม่เหลืออะไรก็ซี้ลยน้ำไฉน

แล้วเขาตอบบ้าง “ดับแล้วไม่เหลืออะไรเลย ถูกไหมคะ”

ก็เขาก็ตอบกันอย่างนี้ เขาก็ตอบกันแบบนี้ ถ้าเขาตอบกันแบบนี้มันก็ไม่มีอะไรเลย ไม่มี อะไรทั้งสิ้น

แต่ถ้าคนเขาตอบถูก คนเขาตอบถูกนะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านรับฟัง เวลาครูบา อาจารย์ท่านสั่งสอนลูกศิษย์ของท่าน เวลาลูกศิษย์ของท่านขึ้นไปส่งการบ้าน ขึ้นไปส่งผลของ การประพฤติปฏิบัติ ถ้าผิด ท่านจะแก้ไขให้ แก้ไขให้ ไอ้ผู้ที่ได้รับการแก้ไข ถ้าใจมันลง มันเชื่อ มันก็กลับไปฝึกฝน ถ้าใจมันไม่เชื่อ มันก็ตะแบง ตะแบงก็ทำให้ผิดมากขึ้น ทำให้การประพฤติ ปฏิบัติจริงจังไปเรื่อย จนกว่าจิตมันจะเสื่อมหมด

พอเสื่อมหมดขึ้นมาแล้วมันค่อยมาคิดได้ว่า ที่ดีที่สุดคือตอนที่จิตมันเจริญขึ้นมา จะ กลับมาอีก ถ้าคนมีวาสนามันจะกลับมาฝึกหัดปฏิบัติได้ กลับมาฟื้นฟูใจได้ แต่คนที่ไม่มีอำนาจ วาสนา มันไม่กลับมาอีกเลย เพราะกลับไม่ไหว มันทุกข์มันยากมาก มันก็เลยอยู่ประจำเป็นเศษ

เด่นอย่างนั้นนะ แต่เวลาคุณธรรมะก็คุยตอนที่จิตดีที่สุด คุยว่าเคยเป็นๆ แต่ผลมันก็ไม่ได้อยู่วันยัง
ค่า

นี่ไง ถ้ามันกลับมาได้ ครูบาอาจารย์ท่านให้อุบาย เวลามันกลับมาได้ กลับมาได้ก็
พยายามฝึกฝน พยายามค้นคว้า พยายามตั้งสติให้ได้ ทำจิตให้สงบให้ได้ แล้วจับกาย จับ
เวทนา จับจิต จับธรรม พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนกว่ามันจะถึงจุดนั้นนะ พอจุดนั้น เวลามันขาด
ดับหมดเลย ดับหมด แล้วเหลืออะไรล่ะ ดับชัดเจน สังโยชน์ขาดหมด ถ้ามันเป็นความจริงนะ นี่
พูดถึงว่าผู้รู้ ผู้รู้ เขารู้ ผู้ไม่รู้ก็วนเวียนไป

ฉะนั้น ใ้อัที่ว่าดับแล้วเหลืออะไร เรากลับบอ่ย เพราะโดนถามมา โดนอาจารย์ถามมา
เหมือนกัน แต่ถามแล้ว พอถามแล้วเพื่อเตือนสติสังคัม ที่เรากลับมาๆ นี้ เรากลับมาใ้อัพวกที่เหลวไหล
เหลวแหลก ไม่เหลวแหลกธรรมดา เพราะเขามาคุยให้ฟัง เขาพูดธรรมะกันเขาจะบอกว่า “ใ้อัไฮ!
ท่านยังติดอยู่อีกหรือ ของฉันว่างหมดเลย ไม่มีอะไรเหลือเลย”

ใ้อัไฮ! ใ้อัคนที่โดนถามมันก็ทิ้งนะ “ใ้อัไฮ! เขาแน่จริงๆ เนาะ เขาไม่มีอะไรเลย ใ้อัพวกเรา
ยังติดอยู่”

ติดอยู่ มันยังมีถนนหนทางให้เดิน มีข้อวัตรปฏิบัติให้ก้าวเดิน ติดอยู่ ติดในธรรมและ
วินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้มีหลักมีเกณฑ์ ติดเพื่อจะแก้ไข ติดเพื่อจะก้าว
เดิน ติดเพื่อให้อยู่ในสัจจะอยู่ในความจริง ไม่ใช่่ว่าวเชือกขาด คิดเองเออเอง หลงไปอยู่บน
อากาศ ไม่มีต้นไม่มีปลาย ไร้สาระ ไม่มีแก่นสาร ไม่มีสิ่งใดเป็นแก่นสารเลย แต่เขาใช้คารม ใ้อั
คนที่ไม่มีหลักตกใจนะ “ท่านยังติดอยู่หรือ อู้ฮู! แค่นี้ก็ยังติด เขาไม่ติดหรอก เขาปล่อยหมด ว่าง
หมดเลย สุขยอดเลย” แล้วเดี๋ยวพอมันหมดลมนะ ว่าวมันหมดแรงส่ง มันก็หัวปักลงดิน ว่าวนี้
แหลกหมด

ถ้าเขายังบอกว่า “อู้ฮู! ยังติดอยู่หรือ ไม่เห็นมีอะไรเลย” ดูวันเขาสิ้น ดูวันเขาตาย แล้วจิต
มันจะไปไหน คนที่ไม่ติด คุณสิ มันจะพ้นจากวิภวภูจะไปไหน มันจะลงสู่อเวจี เอวัง